

nisteren ikke paa nogen Maade skulde være bunden til at bruge den, ganske vist ikke siges at være en saadan Bestemmelse, som, naar ikke ganske særegne Forhold have været tilstede, maa siges at være slaaet fast. Og saa spørger jeg: Er den da nu uskyldig? — Dertil svarer jeg paa det Allerbestemteste: Nei! Thi det er jo klart, at den høitærede Minister nu har ifinde uden at have forelagt nogen Plan og, efter hvad han har udtalt, uden at have Noget, der fornuftigvis kan kaldes en Plan, at iværksætte dette særligt for den theologiske Examen. Men der vil jeg dog bede ham vel at lægge sig paa Hjerte een af de Ting, som en æret Collega fra Kjøbenhavn (Madvig) fremhævede, og det er den, at dog hele den protestantiske Kirke er grundlagt paa Viden, og at ingen Examen nogeninde kan give Forvisning om Andet end Bedkommendes Viden, hvorimod den høitærede Minister meente, at ved den Sprandring, som herefter skulle foregaae med Examen, skulde der opnaaes, at man forvisede sig om, ikke blot, hvad Bedkommende vidste, men ogsaa hvad han troede. Jeg siger dertil, at den høitærede Minister ikke vil kunne skaffe nogen Commission, der i denne Henseende kan prøve Myrterne, og, hvor taagede og uklare efter min Overbeviisning hans Forestillinger end ere om det Skridt, som han staaer i Begreb med at gjøre, saa troer jeg ganske vist ikke, at den høitærede Minister har meent, at Bedkommendes Tro skulde kunne opstilles som et Examinationsfag, hvorfor der kunde gives Charakter. Derimod antager jeg, at Nøglen til denne Ministers Opfattelse aabenbart maa være den, at denne Commission skal have det i sin Magt at bestemme, hvem den vil modtage, og hvem den ikke vil modtage. Men denne Afgjørelse kan umuligt finde Sted paa Grund af Bedkommendes Kundskaber, thi disse skulle jo først prøves ved Examen, og den maatte altsaa gaae ud fra en forudgaaende Derveielse, Ransagelse eller Spionage om, hvorledes det fandtes at være sat med Bedkommendes Tro. Det kan fordres, at Examinanden skal kunne sin Dogmatik, og det kan fordres, at han skal være nøie bekendt med Kirkens symboliske Bøger, disses Historie og deres Fortolkning, men hvad han i sit inderste Hjerte troer

derom, det kan ingen Examen oplyse, og det tør paa ingen Maade overdrages en af en enkelt Minister valgt Examinationscommission iforveien at afgjøre, om Bedkommende i saa Henseende er i Besiddelse af de fornødne Betingelser. Det er en Selvfølge, at der kan tænkes Grunde, f. Ex. et aabenbart scandaleus Levnet eller en offentlig Fornegtelse af Christendommens vigtigste Sandheder, der kunne berettigede til allerede at afvise Bedkommende fra selve Tilstedelsen til Examen, men herom er der jo slet ikke Tale. Hvad der her er Tale om, er jo ikke Andet end det gamle Spørgsmaal om Tro og Viden, at det ikke er nok med Viden alene, men at der ogsaa hører Tro til, og at det Sidste endogfaa er Hovedsagen, men derom kan en Examination af en Examinationscommission aldrig tilvejebringe Visshed. Det vilde allerede være misligt, om man vilde gjøre store Fordringer med Hensyn til Embedsbesættelser i denne Retning — men dette lod sig dog tænke —, men med Hensyn til Tilstedelsen til Examen vilde dette fore ind paa Noget, som af en æret Collega meget rigtigt blev betegnet som den katholiserende Retning; thi ganske vist har der i den katholske Verden til alle Tider været udmærkede Lærde — dog navnlig i visse Retninger —, men for den store Masse af den underordnede katholske Geistligheds Bedkommende støtter deres Adkomst sig væsentlig paa Troen, det vil sige paa Dvælsen i at iagttage en heel Deel Ritus; thi at man dog ligesaa lidt der som noget andet Sted kan prøve Hjertene, mener jeg dog er indlysende for Enhver. Derfor mener jeg, at dette Spørgsmaal ingenlunde er saa uskyldigt som den Form, hvori det fremtræder, idet der kun er Tale om Samtykke til en Bevilling; thi det, der i Virkeligheden forlanges af os, er dog vort Samtykke til, at den nuværende høitærede Minister skal kunne indrette dette efter sit eget gode Dykke og bevare Videnskaben og Kirken de Garantier, som den ikke tør slippe uden derfor at faae Bederlag paa anden Maade, og navnlig paa anden Maade end den, at den høitærede Minister vil tage Sagen under Derveielse. — Jeg kan ikke lade være at komme tilhage til Spørgsmaalet om, at denne Sag først er